

SXEDIO.FH1

12.7.1947: Ο ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΚΕΠΤΙΚΗ ΚΙ ΕΤΣΙ ΧΩΡΙΖΟΥΝ ΜΙΑ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΠΛΕΟΝ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΑΚΕΛ

Οι προηγούμενες αποφάσεις της Εθναρχίας δεν άφηναν καμιά αισιοδοξία στην αγγλική διοίκηση στο νησί ότι η πρόσκληση της στον κυπριακό λαό για να συμμετάσχει σε Διασκεπτική Συνέλευση, θα γινόταν αποδεκτή.

Ομως αυτή καθ' εαυτή η πρόσκληση έχυσε περισσότερο λάδι στη φωτιά της διάσπασης των δυο παρατάξεων της Δεξιάς και της Αριστεράς μεταξύ των Ελλήνων της Κύπρου, αλλά και μεταξύ των Τούρκων Κυπρίων, με τους Έλληνες Κυπρίους ως σύνολο.

Οι επόμενες ημέρες ήταν καθοριστικές της κατάστασης που άρχισε να δημιουργείται.

Ο Αρχιεπίσκοπος Λεόντιος απάντησε στον Κυβερνήτη με διάγγελμά του προς τον Κυπριακό λαό, στο οποίο τόνιζε ότι αποδοχή της πρόσκλησης για συμμετοχή στη Διασκεπτική Συνέλευση, όπου θα προσφερόταν στον Κυπριακό λαό Σύνταγμα, αντί της Ενωσης, θα σήμαινε αποδοχή της δουλείας του.

Ο Αρχιεπίσκοπος Λεόντιος κάλεσε παράλληλα τον Κυβερνήτη να προκηρύξει δημοψήφισμα και εξέφραζε τη βεβαιότητα ότι σ' αυτό θα διαπίστωνε ότι ο κυπριακός λαός δεν ήθελε Συντάγματα, αλλά την Ενωση με την Ελλάδα.

Ταυτόχρονα η πρόσκληση σήμανε την επισημοποίηση του διαζυγίου του ΑΚΕΛ με τον Αρχιεπίσκοπο που είχε επιλέξει και εκλέξει και ουσιαστικά είχε επιβάλει με τη δύναμη του, μόλις πριν από **20** ημέρες, ύστερα από σκληρούς αγώνες, γιατί το ΑΚΕΛ είχε ταχθεί υπέρ της συμμετοχής στη Διασκεπτική.

Ανέφερε ο Αρχιεπίσκοπος στο διάγγελμά του:

"Με πραγματικήν οδύνην και κατάπληξιν ανέγνωσεν ο Ελληνικός Κυπριακός Λαός το υπό ημερομηνίαν **9** Ιουλίου **1947** διάγγελμα της Α. Ε. του

Κυβερνήτου Λόρδου Γουίνστερ, απευθυνθέν κατά την μεταπολεμική ταύτην περίοδον καθ' ην η αλύτρωτος ημών Ελληνική Νήσος ανέμενεν εναγωνίως την πραγμάτων του μοναδικού και αναλλοιώτου αιτήματος της Ενώσεως αυτής μετά της ελευθέρας Μητρος Ελλάδος.

Λησμονούσα η κρατούσα Δύναμις τας κατά τον τελευταίον πόλεμον διακηρύξεις αυτής περί αυτοδιαθέσεως και ελευθερίας των λαών, των οποίων διακηρύξεων η εφαρμογή είναι ουσιωδώς υποχρέωσις αυτής, λησμονούσα τας υπέρ της πραγματώσεως των διακηρυχθεισών τούτων αρχών και ιδιολογικών του πολέμου σκοπών τεραστίας θυσίας της συμμάχου αυτής Ελλάδος και της ελληνικής ημών Μεγαλονήσου, διά του διαγγέλματος της 9 Ιουλίου, αντί της Ενώσεως προσφέρει αύτη εις τον Κυπριακόν Λαόντη μάχαιραν, ίνα ούτος με τας ιδίας του χείρας σφαγιάση το εθνικόν αυτού δίκαιο.

Καθότι είναι αναμφισβητήτως πρόδηλον ότι εις τούτο κατατείνει οιαδήποτε συνεργασία του Κυπριακού Λαού προς επεξεργασίαν Συντάγματος και είναι αυτονόητον ότι διά της τοιαύτης συνεργασίας εν τη Συμβουλευτική Συνελεύσει επιζητείται να προσυπογράψη ο Κυπριακός Λαός την συνέχισιν της δουλείας του.

Ο Κυπριακός Λαός και κατά την κρισιμωτάτην αυτήν στιγμήν της εθνικής του ζωής, ορθούμενος ομόφωνος και αδάμαστος θα αποφύγη την σκηνοθετηθείσαν παγίδα προς χαρακτηρισμόν αυτού ως εθелоδούλου, εμφανίζων όλην την πατριωτικήν αυτού θέρμην και πολιτικήν ωριμότητα. Και δεν θα επιτρέψη ούτω να τορπιλλισθή διά της Συμβουλευτικής Συνελεύσεως η θέλησις αυτού, η τοςάκις τελευταίως διαδηλωθείσα υπό του Συμβουλίου Εθναρχίας Κύπρου, διά του προς τον Πρωθυπουργόν της Μεγάλης Βρετανίας τηλεγραφήματος της 23 Οκτωβρίου 1946, διά των Ψηφισμάτων του Παγκυπρίου Συλλαλητηρίου της 16 Οκτωβρίου 1947, διά του προς την Α.Ε. τον Κυβερνήτην Λόρδον Γουίνστερ Υπομνήματος της 22 Μαρτίου 1947, καθώς και διά του ανακοινωθέντος της

Εθναρχίας ημερ. 16 Απριλίου 1947.

Εάν η κρατούσα Δύναμις ήθελε να εξακριβώσει την τόσον διάχυτον ενωτικήν αξίωσιν του λαού, ή την θέλησιν αυτού προς απόρριψιν συνταγματικών μεταρρυθμίσεων, ώφειλεν αύτη να προκαλέση δημοψήφισμα, ή να προκηρύξη γενικάς ελευθέρας εκλογάς ειδικώς επι τούτω (με αντιπροσώπους κατ' αναλογίαν του πληθυσμού των συνοίκων στοιχείων) οπότε θα αντελαμβάνετο βέβαια σαφώς η Κυβέρνησις, ότι το μόνον και ομόθυμον του Κυπριακού Λαού αίτημα είναι η Ενωσις της Κύπρου μετά της Ελλάδος, δηλαδή η απελευθέρωσις αυτού από της ξενοκρατίας, απορριπτομένων οϊωνδήποτε συνταγματικών μεταρρυθμίσεων ή πολιτικών ελευθεριών υπό τον ξενικόν ζυγόν.

Αντί όμως του δημοψηφίσματος ή των γενικών επί τούτω εκλογών, δι' ων θα ενεφανίζετο εγκύρως η γνησία του τόπου θέλησις, η Κυβέρνησις ατυχώς επενόησε την διά του προκλητικού διαγγέλματος καταρτιζομένην Συμβουλευτικήν Συνέλευσιν, ματαίως επιζητουμένου να συγκαλυφθή ο πραγματικός της τοιαύτης συνθέσεως της σκοπός, και περιφρονουμένου παραδόξως του υπό δημοκρατικών Κυβερνήσεων γενικώς ανεγνωρισμένου συστήματος εκφράσεως της λαϊκής θελήσεως. Τα συμφέροντα των κοινοτήτων ή μειονοτήτων και λοιπά, περί ων ποιείται μνείαν το Διάγγελμα, θα ηδύνατο και εις την περίπτωσιν προσφυγής εις το σύστημα της διά γενικών εκλογών εξακριβώσεως της λαϊκής θελήσεως, πλήρως να προστατευθούν δι' ειδικών προνοιών εν πνεύματι δικαιοσύνης.

Ενώ το διάγγελμα προορίζεται να εξαγγείλη την εφαρμογήν εν Κύπρω δημοκρατικών δήθεν ελευθεριών, εν τούτοις αυτή αύτη η σύνθεσις της Συμβουλευτικής Συνελεύσεως βασιζομένη επί προτύπων αντιδημοκρατικών και φασιστικών, δίδει καίριον πλήγμα κατά των δημοκρατικών αντιλήψεων.

Εάν η Κυβέρνησις επιζητή να περιφρονήση και κατοχυρώση την διαφανή προσπάθειαν της προς

αλλοίωσιν της γνησίας θελήσεως και των πραγματικών απόψεων της Νήσου, ήτις μόνον εις την μετά της Ελλάδος Ένωσιν θα ανεύρη την πραγμάτων πάσης αληθινής ευτυχίας έχει αφ' ετέρου και ο τόπος ούτος το δικαίωμα και την υποχρέωσιν να αμυνθή κατά της τοιαύτης αδίκου τακτικής και να περιφρουρήση το δίκαιον αυτού μη καθιστάμενος συνεργός και συνένοχος εις τας τοιαύτας κυβερνητικές προσπάθειάς. Ο Κυπριακός Λαός εν πάση περιπτώσει δεν δύναται να δεσμευθή διά της προσελεύσεως συνεργασίας ή αποφάσεως οιασδήποτε μελών τοιαύτης Συμβουλευτικής Συνελεύσεως, η οποία ως συντίθεται, δεν δύναται προφανώς να διερμηνεύση το πραγματικόν του τόπου φρόνημα και αξιώσιν.

Ο Κυπριακός Λαός θα συνεχίση ομόθυμος τον ιερόν και νόμιμον αγώνα του υπέρ της Ενώσεως αυτού μετά της Μητρος Πατρίδος μέχρι προγματώσεως αυτής, κλείων τα ώτα προς τας οιασδήποτε επαγγελίας του Κυβερνητικού διαγγέλματος του οποίου και αυτή η ημέρα της εκδόσεως καθιστά διττώς αποφράδα την 9ην Ιουλίου.

Ο Κυπριακός Λαός αντιλαμβάνεται ότι ευρίσκεται κατά την στιγμήν ταύτην εις την ιστορικωτέραν καμπήν της μακράς του Ιστορίας και ότι πάσα παρέλκυσις της διά της Ενώσεως λύσεως του Κυπριακού ζητήματος θα εσήμαινε παράτασιν αφορήτου δουλείας. Εν όψει της αντιλήψεως ταύτης ηνωμένος και πειθαρχών εις τας υποδείξεις του υπερτάτου καθήκοντος προς την πατρίδα και την ελευθερίαν, θα συνεχίση μετά σθένους και πίστεως τον ιερόν του αγώνα, γνωρίζων ότι έχει παρά το πλευρόν του ολοκληρον το Ελληνικόν Έθνος, ως απεδείχθη και διά του ψηφίσματος της Βουλής των Ελλήνων, όπερ αξιοί ομόφωνον και ενιαίον παρά της φίλης και συμμάχου δυνάμεως την εφαρμογήν των αρχών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της αυτοδιαθέσεως των λαών.

Ζήτω η Ένωσις και μόνον η Ένωσις.

Ο Κυπριου ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Σάββατο 12 Ιουλίου 1947

(Μεταγλώττιση)

"Με πραγματική οδύνη και κατάπληξη διάβασε ο Ελληνικός Κυπριακός Λαός το διάγγελμα της Α. Ε. του Κυβερνήτη Λόρδου Γουΐνστερ, ημερομηνίας **9** Ιουλίου **1947** που απευθύνθηκε κατά τη μεταπολεμική αυτή περίοδο κατά την οποία η αλύτρωτη μας Ελληνική Νήσος ανέμενε εναγωνίως την πραγμάτωση του μοναδικού και αναλλοίωτου αιτήματος της Ένωσης της με την ελεύθερη Μητέρα Ελλάδα.

Λησμονώντας η κρατούσα Δύναμη τις διακηρύξεις της κατά τον τελευταίο πόλεμο της για αυτοδιάθεση και ελευθερία των λαών, η εφαρμογή των οποίων είναι ουσιωδώς υποχρέωση της, λησμονώντας τις αρχές που διακηρύχθηκαν υπέρ της πραγμάτωσης αυτών των αρχών και ιδιολογικών σκοπών του πολέμου και τις τεράστιες θυσίες της συμμάχου της Ελλάδας και της ελληνικής μας Μεγαλονήσου, με το διάγγελμα της **9** Ιουλίου, αντί της Ένωσης προσφέρει στον Κυπριακό Λαόν τη μάχαιρα, για να σφαγιάσει αυτός το εθνικό του δίκαιο με τα ίδια του τα χέρια.

Διότι είναι αναμφισβήτητο πρόδηλο ότι σε αυτό κατατείνει οποιαδήποτε συνεργασία του Κυπριακού Λαού προς επεξεργασία Συντάγματος και είναι αυτονόητο ότι με την τέτοια συνεργασία στη Συμβουλευτική Συνέλευση επιζητείται να προσυπογράψει ο Κυπριακός Λαός τη συνέχιση της δουλείας του.

Ο Κυπριακός Λαός και κατά την κρισιμώτατη αυτή στιγμή της εθνικής του ζωής, ορθούμενος ομόφωνος και αδάμαστος θα αποφύγει την παγίδα που σκηνοθετήθηκε ώστε να χαρακτηριστεί αυτός ως εθελόδουλος, εμφανίζοντας όλη την πατριωτική του θέρμη και πολιτική ωριμότητα. Και δεν θα επιτρέψει έτσι να τορπιλλισθεί με τη Συμβουλευτική Συνέλευση η θέληση του, που τόσες φορές τελευταία διαδηλώθηκε από το Συμβούλιο Εθναρχίας της Κύπρου, με το τηλεγράφημα προς τον Πρωθυπουργό της Μεγάλης Βρετανίας στις **23** Οκτωβρίου **1946**, με τα Ψηφίσματα του Παγκύπριου Συλλαλητηρίου της **16** Οκτωβρίου **1947**,

με το υπόμνημα προς την Α.Ε. τον Κυβερνήτη Λόρδο Γουίνστερ της 22 Μαρτίου 1947, καθώς και με το ανακοινθέν της Εθναρχίας ημερ. 16 Απριλίου 1947.

Εάν η κρατούσα Δύναμη ήθελε να εξακριβώσει τη τόσο διάχυτη ενωτική αξίωση του λαού, ή τη θέλησή του προς απόρριψη συνταγματικών μεταρρυθμίσεων, ώφειλε να προκαλέσει δημοψήφισμα, ή να προκηρύξει γενικές ελεύθερες εκλογές ειδικά για τον σκοπό αυτό (με αντιπροσώπους κατ' αναλογία του πληθυσμού των συνοίκων στοιχείων) οπότε θα αντιλαμβανόταν βέβαια σαφώς η Κυβέρνηση, ότι το μόνο και ομόθυμο αίτημα του Κυπριακού Λαού είναι η Ενωση της Κύπρου με την Ελλάδα, δηλαδή η απελευθέρωση του από την ξενοκρατία, απορριπτομένων οποιωνδήποτε συνταγματικών μεταρρυθμίσεων ή πολιτικών ελευθεριών από τον ξενικό ζυγό.

Αντί όμως του δημοψηφίσματος ή των γενικών εκλογών για τον σκοπό αυτό, με τις οποίες θα εμφανιζόταν έγκυρα η γνήσια του θέληση του τόπου, η Κυβέρνηση ατυχώς επινόησε τη Συμβουλευτική Συνέλευση που καταρτίζεται με το προκλητικό διάγγελμα, ενώ μάταια επιζητείται να συγκαλυφθεί ο πραγματικός της σκοπός της σύνθεσης της, και περιφρονείται παραδόξως το ανεγνωρισμένο γενικώς σύστημα έκφρασης της λαϊκής θέλησης από δημοκρατικές κυβερνήσεις. Τα συμφέροντα των κοινοτήτων ή μειονοτήτων και λοιπά, για τα οποία κάμνει μνεία το Διάγγελμα, θα μπορούσαν να προστατευθούν πλήρως με ειδικές πρόνοιες σε πνεύμα δικαιοσύνης, και στην περίπτωση προσφυγής στο σύστημα της εξακρίβωσης της λαϊκής θέλησης με γενικές εκλογές.

Ενώ το διάγγελμα προορίζεται να εξαγγείλει την εφαρμογή στην Κύπρο δημοκρατικών δήθεν ελευθεριών, εν τούτοις αυτή η ίδια σύνθεση της Συμβουλευτικής Συνέλευσης βασιζόμενη στα πρότυπα αντιδημοκρατικών και φασιστικών, δίδει καίριο πλήγμα κατά των δημοκρατικών αντιλήψεων.

Εάν η Κυβέρνηση επιζητεί να περιφρονήσει και

κατοχυρώσει τη διαφανή προσπάθεια της προς αλλοίωση της γνήσιας θέλησης και των πραγματικών απόψεων της Νήσου, η οποία μόνο στην Ένωση με την Ελλάδα, θα ανεύρει την πραγμάτωση καθε αληθινής ευτυχίας έχει αφ' ετέρου και ο τόπος αυτός το δικαίωμα και την υποχρέωση να αμυνθεί κατά της τέτοιας άδικης τακτικής και να περιφρουρήσει το δίκαιο του μη καθιστάμενος συνεργός και συνένοχος στις τέτοιες κυβερνητικές προσπάθειες. Ο Κυπριακός Λαός σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να δεσμευθεί με την προσέλευση συνεργασίας ή απόφασης οποιωνδήποτε μελών τέτοιας Συμβουλευτικής Συνέλευσης, η οποία ως συντίθεται, δεν μπορεί προφανώς να διερμηνεύσει το πραγματικό φρόνημα και αξίωση του τόπου.

Ο Κυπριακός Λαός θα συνεχίσει ομόθυμα τον ιερό και νόμιμο αγώνα του υπέρ της Ένωσης του με τη Μητέρα Πατρίδα μέχρι να πραγματοποιηθεί αυτή, κλείνοντας τα αυτιά προς τις οποιεσδήποτε επαγγελίες του Κυβερνητικού διαγγέλματος του οποίου και αυτή η ημέρα της έκδοσης καθιστά δυο φορές αποφράδα την 9ην Ιουλίου.

Ο Κυπριακός Λαός αντιλαμβάνεται ότι βρίσκεται κατά τη στιγμή αυτή στην ιστορικότερη καμπή της μακράς του Ιστορίας και ότι κάθε παρέλκυση της με την Ένωση λύσης του Κυπριακού ζητήματος θα σήμαινε παράταση αφόρητης δουλείας. Εν όψει της αντίληψης αυτής ενωμένος και πειθαρχώντας στις υποδείξεις του υπέρτατου καθήκοντος προς την πατρίδα και την ελευθερία, θα συνεχίσει με σθένος και πίστη τον ιερό του αγώνα, γνωρίζοντας ότι έχει παρά το πλευρό του ολόκληρο το Ελληνικό Έθνος, όπως αποδείχθηκε και με το ψήφισμα της Βουλής των Ελλήνων, το οποίο αξιώνει ομόφωνα και ενιαία από τη φίλη και σύμμαχο δύναμη την εφαρμογή των αρχών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της αυτοδιάθεσης των λαών.

Ζήτω η Ένωση και μόνο η Ένωση.

Ο Κυπριος ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Σάββατο 12 Ιουλίου 1947"

Αυτό ήταν και το τελευταίο διάγγελμα του

Αρχιεπισκόπου Λεοντίου γιατί μέσα σε ένα δεκαήμερο
εγκατέλειπε τα εγκόσμια.